

Főszerkesztő: Hodossy Gyula

Vezető szerkesztő:

Petres Csizmadia Gabriella,

Petres Sándor

Örökös munkatárs: Turczel Lajos

A szerkesztőbizottság elnöke:

Fibi Sándor

Tagok:

Bárczi Zsófia, Hrbáček Noszek Magdaléna,

Kalácska József, Klemen Terézia,

Krippel Éva, Novák Mónika,

Pázmány Annamária, Szokol Dezső

Nyomdai előkészítés:

Václav Kinga, Gyenes Gábor

Nyomja:

Press Group s.r.o., Banská Bystrica

Kiadja:

Katedra Alapítvány

Felelős kiadó:

Hodossy Gyula

Elérhetőség:

Katedra Alapítvány

Palác Duna Palota,

Galantská cesta 658/2F,

929 01 Dunajská Streda

Tel.: 00421 903 724 781

E-mail: katedra@katedra.skHonlap: www.katedra.sk

Bankszámlaszám: 1014769018/1111.

Laprendelés:

Lelkes Renáta, marketing@liliumaurum.sk,

00421 903 724 781

Kiadványunkat támogatta a Szlovák Köztársaság Kormányhivatala, a Szlovák Köztársaság Oktatásügyi, Tudományos, Kutatási és Sportminisztériuma.

KATEDRA

mesačník

ročník XXIV., 9. číslo, máj 2017

Vydavateľ:

Nadácia Katedra,

Palác Duna Palota,

Galantská cesta 658/2F,

929 01 Dunajská Streda

Tel.: 00421 (0)31 552 90 28

IČO: 35591609

ISSN 1335-6445 • EV: 611/08

Časopis vychádza s finančnou podporou

Ministerstva školstva, vedy, výskumu

a športu Slovenskej republiky.

Realizované s finančnou podporou

Úradu vlády SR – program Kultúra

národnostných menšín 2017.

Náklad: 2500 ks

REDAKcia / SZERKESZTŐSÉGÜNK:

Nadácia Katedra – Katedra Alapítvány.

Palác Duna Palota, Galantská cesta

658/2F, 929 01 Dunajská Streda

Tel.: 00421 (0)31 552 90 28

Honlap: <http://www.katedra.sk>E-mail: katedra@katedra.skkatedra.szerkesztoseg@gmail.com

Minden jog fenntartva.

Kéziratokat nem őrzünk meg

és nem küldünk vissza.

A címlap Jung Márta fényképének felhasználásával készült.

CS. LISZKA GYÖRGYI

HARPER LEE:

NE BÁNTSÁTOK A FEKETERIGÓT!

FORDÍTOTTA: PORDÁN FERENC. GEOPEN
KÖNYVKIADÓ, 2015

„Másokkal csak úgy tudok együtt élni, ha saját lelkiismeretem tiszta. Egyetlen dolog van, amiben sose dönthet többségi vélemény, és ez az egyén lelkiismerete.”

Nem is tudom, van-e kedvenc könyvem. Vannak szerzők, akiket különösképpen szeretek, aztán vannak könyvek is, melyeket különösképpen szeretek. Ha mindenképp ki kellene jelölni egyet, talán a Karinthy-féle Micimackó volna az. Vagy az Esterházy-féle Esterházy – Egy házy nyúl csodálatos élete. Vagy A Pál utcai fiúk. Most mégis egy olyan regényt ajánlanék olvasásra, mely a közelmúltban érintett meg, és amelyet tanítóknak, pedagógusoknak, szülőknak, diákoknak egyaránt szívesen adnék a kezébe. Harper Lee regénye 1960-ban jelent meg, a rá következő évben már Pulitzer-díjat kapott. Ott van az 1001 könyv, amit el kell olvasnod, mielőtt meghalsz listán is. Nem véletlenül.

Egyszer az ügyvédek is voltak gyerekek. A „jó Charles Lamb” szolgáltatta mottóul e mondatot, ezzel indul tehát a regény, ám mikor az ember a végére ér, meg is érti, e kurta mondatban benne az egész, az egészben e kurta mondat. Egy nyolcvéves kislány (ebben a fordításban Fürkés) szemszögéből láthatunk rá az 1930-as évek Amerikájára, sajnos elég sok párhuzamot találva a jelen elítéltektől még mindig terhes, szűklátókörű, kispolgári világával. A mi világunkkal még úgy is, hogy köztünk nem sűrűn élnek szegény négerok.

A főhős, legalábbis a fő ideál, amitől inkább távolodni látszik ismét a világ, Atticus Finch, az ügyvéd, aki egyedül neveli két gyermekét, a kiskamasz fiút és hűgát, a törtenet mesélőjét. Finch igyekszik apaként is a lehető legtökéletesebbre, így tanítva, példamutatással nevelve gyermekeit tiszteltre, becsületre, együttérzésre, bár forr körülötte a légkör: egy színes bőrű férfit véd a bíróságon. Egy ártatlant, akit egy fehér nő

megerőszakolásával vádolnak. Az idilli létbe így lassan beutálkodik a fajgyűlölet, az ügy felkorbácsolja a kedélyeket, és nemcsak az apát érik támadások, amiért azt gondolja, egy feketének ugyanolyan jogai vannak, mint egy fehérnek, hanem a gyerekeket is az iskolában. Bár a perben könnyen bizonyítja védené ártatlanságát, az esküdtek mégis követik az irratlan szabályt: „A mi bíróságaink előtt mindig a fehér embernek van igaza egy feketével szemben.”

Bármi legyen is a közvélemény, bárhogylakul is a közhangulat, Atticus kitart, okosan és szeretettel tanítja gyerekeit, felnőttként, komolyan beszélget velük, nem tér ki az otthon és a külvilág erkölcsi normáinak különbségein elbizonytalanodó létkérdések elől sem. Ez is az oka annak, hogy ezek a gyerekek jobban különbséget tudnak tenni jó és rossz között, mint a semmi egyébbel, csupán a fehérségük büszke tudatával rendelkező felnőttek. Ezek a gyerekek bölcsébbek tudnak lenni náluk, mert nem terhelik őket elítélteket. Az tehát, hogy milyen felnőtté lesz, a mai napig minden gyermek tanítójának, szülőjének, nevelőjének személyes felelőssége.

„Nem szükséges mindenkivel közölni, amit tudsz. (...) Az emberek nem szívesen viselik el az olyan társaságot, akik többet tudnak náluk. Ez idegesíti őket” – mondja az övéinek Atticus. Meg, hogy „Az a természet adománya, ha valaki különlegesen jó. (...) Okos emberek soha nem büszkének a tehetségükre.” És hogy „Az a bátorság, amikor előre tudod, hogy vereség vár rád, és legyen, aminek lennie kell, mégis kitartasz. Csak ritkán vár rád győzelem, de néha igen.” Aztán így lehet az is, hogy a gyerek meg minderre ekképpen reagál: „Ilyen alkalmakkor meg voltam győződve róla, hogy apám, bár ki nem állhatta a fegyvereket, és soha nem volt háborúban, a legbátrabb ember a világon.”

Kötelező olvasmány lehetne az egész világon.